

Bukovinai székelyek népi gyógyászata

tartalmi kivonat

Tóth Viktória

Gyógy- és fűszernövények felsőoktatási képzés, levelező tagozat

MATE Kertészettudományi Intézet, Zöldség- és Gombatermesztési Tanszék

Konzulens: dr. Kovács János

Záródolgozatom témájának ötletét a családi hagyomány ihlette. Édesanyám felmenői Bukovinában született székelyek voltak. Nagyszüleim sok gyógyító, egészségmegőrző módot adtak át nekünk, unokáknak, melyek nekem természetesek voltak, azonban idővel arra lettem figyelmes, hogy barátaim, iskolatársaim számára ezek ismeretlenek, sokszor megmosolyogták.

Néhány éve kezdtem e kis népcsoport életének, szokásainak kutatásába pusztán azért, hogy a felkutatott családfa száraz adatait tartalommal töltssem meg. Nagyon érdekesnek találtam a betegségek kialakulásáról, kezeléséről alkotott nézeteiket, főként a természet és ember kölcsönhatását, a növények, különböző anyagok felhasználását. A gyógyító növények használata azonban nehezen érthető meg a tágabb értelemben vett népgyógyászat ismerete nélkül, ezért dolgozatomban először is a népi gyógyítás általános jellegzetességeit írom le, majd a magyar hagyományos orvoslás részleteit, kiegészítve hitvilágukkal, mely erősen megjelenti a gyógyító eljárásokban. A fő témát, a bukovinai gyógymódok leírását két részre osztom, először írok életmódjukról, melynek szerves része a táplálkozás, és ezáltal a gyógyszerek használata is, hiszen a kezelésre használt növények egyúttal élelmiszernövények is. A második, részletes részben kifejttem a feljegyzések alapján leggyakrabban alkalmazott növények felhasználási módját. Minden növénynél leírom, hogy a hivatalos orvosláson kívül eső területeken milyen panaszok esetén fordultak a növények gyógyító erejéhez, illetve azt is, hogy a mai modern tudomány milyen igazolt hatásokat tulajdonít e növényeknek, majd a kétféle felhasználási javaslatot összevetem, hogy látható legyen, a nép egyszerű emberének megfigyelései a gyógyhatásokról egyeznek-e a tudomány álláspontjával. Végül a növények jellemzésénél leírom, hogy az én nagyszüleim, akik még a bukovinai Andrásfalván születtek, milyen esetekben használták a gyógyfűveket az emlékeim szerint, milyen tudást hoztak magukkal a távoli szülőföldről, hogy aztán azt mi, unokáik is hasznosíthassuk. A dolgozatom végén pedig leírom, hogy mennyi felfedezést köszönhetünk a paraszti élet megfigyeléseinek, hiszen ezen megfigyelések szolgáltak alapul kísérleteknek, bizonyításoknak, melyek eredménye rengeteg ma patikában kapható orvosság.

Nem született nagy mennyiségű szakirodalom a témában, csupán néhány szerző munkájára hagyatkozhattam a kutatás során, illetve dokumentumfilmek álltak a rendelkezésemre a saját és családom emlékein kívül. Nehezítette a dolgomat, hogy a Sebestyén Ádám által készített interjúk során az adatközlők sok esetben hiányos emlékekkel rendelkeztek. Mivel nagyszüleim és gyermekeik már nem élnek, ezért az én generációm, az unokák emlékeire hagyatkozom, illetve nagyon sokat mesélt nekem édesanyám unokatestvére, Erzsike néni, amit ezúton is hálásan köszönök neki. Dolgozatom célja egy kis népcsoport gyógyító tevékenységének rendszerbe foglalt megörökítése, mellyel akarva akaratlanul a mindennapjaik egy sajátos részletét is leírom.